

עותק מתוך עותקים
מסמך זה מכיל עמודים

פרק ו'
מדור ב'
נתיח ח'

חטיבה (מחוז) 16
יח' סיור 90
טל 568
ג' תמוז תשט"ז
11 יולי 67

אל: אג"מ/חט' 16
מאת: יחידת סיור 90

הנדון: דו"ח מבצעים לסכום קרבות יח' סיור 90
ימים 5-6-7-8 יוני 67

א. כשירות היחידה ערב המלחמה

(1) כללי

1. טבלה המפרטת את הכוחות, צל"מ, רכב, וכד' בסיירת ב-4.6.67 לווטה (נספח).
2. כוח אדם בסיירת היה בנוי כולו על בסיס התנדבות ומיון מתמיד, הגיע לכ-20% מעל לתקן. (סה"כ 127), מספר הקצינים – 10 (+קצין קירור). עובדה זאת אפשרה איוש כל תוספות ומנוי קצינים למפקדי כל כוחות המשנה..

(2) אפסנאות

1. עם הגיוס (23.5.67) קבלה הסיירת 7 זחלמ"ים (לא תיקניים) וצוותה לאור זאת את הסיירים הרגליים בהם. מצב הזחל"מים נמצא כמדאיג מהיום הראשון.
2. מחסני החירום היו מאורגנים כיאות, מלבד חסרונם של מספר פריטים (חסרו לתקן 5 מצפנים, 4 משקפות, 1 טלסקופ. היה רימון אחד ללוחם, תחמושת 9 מ"מ מוגבלת וחלק מחומרי החבלה התקבלו כשבוע לאחר הגיוס).

(3) אמונים

1. כל בעלי המקצועות עברו חזרה והשלמה עד לרמה הנדרשת בכל הנושאים (חבלנים, חובשים, נהגים, קשרים, סיירים, מפקדים וכד').
2. לא בוצע מטווח, בהתאם להוראות, אלא ניסוי כלים בלבד. בניסוי שבוצע בנוכחות נשק, נמצא צו רך לת יקונים ותאומים רבים, שעיקרם בוצעו עוד בשדה. מספר כלי נשק נפסלו. המטווח בוצע רק ב-נק"ל (כולל מקל"פים).
3. בוצע מטווח חבלה, לחבלנים ומפקדים.
4. מחלקות הג'פים עברו אמון טכני וטקטי מלא -עד לגמר אימון המחלקה (ללא אמון אש').
5. כנ"ל לגבי מח' התול"רים (ללא מטווח אש).
6. מחלקות הסיירים – אומנו לראשונה בסיירת בנושא החרמ"ש. לפי הוראות החטיבה הוגבל האמון לשטח מחנה סטף, אימון מח' החרמ"ש, בוצע בעיקרו בתטל"גים (בסיוע מערכי אמון מח' חרמ"ש של צה"ל) ואמון במעומד במחנה.
7. בוצעה היכרות ולמוד דרכי הפעלה שריון ע"י חי"ר. לא בוצע כל אמון משותף עם השריון
8. זה כחמש שנים.
9. כתת ה- 81 מ"מ (הינה למעשה גם כתת סיירים רגילה) לא צוותה ולא אומנה בנושא זה.
01. הסיירים עברו אימון בנווטים.
11. כל היחידה עברה אמוני לש"ב ברמה מניחה את הדעת.
21. ערב המלחמה, עברה כל היחידה, יום+לילה, לחימה על יער מבוצע על הקסטל..

עותק מתוך עותקים
מסמך זה מכיל עמודים

(4) הכנות משימתיות

1. כל חיילי ומפקדי הסיירת בצעו סיורים ותצפיות להכרת הגזרה העירונית והכפרית.
2. מפקדי הכוחות ומפקדי הרכב , כולם ביצעו בנוסף לכך למוד מפורט תוך תדרוך בדבר אפשרויות תקיפות הנגד שהוטלו על הסיירת. זאת כמפורט להלן:
 - א. בי"ס לשוטרים
 - ב. שער מנדלבאום
 - ג. הר ציון
 - ד. רמת רחלתוך כדי כך נלמדו דרכי הגישה לכל אחת מהגזרות הנ"ל.
3. באותם תדריכים הוצגו ונ' ידונו תכניות המתקפה של החטיבה בציר הצפוני (דהיינו - בי"ס לשוטרים + גבעת התחמושת , שיך ג' ארחה, הגבעה הצרפתית + המבתר) והציר הדרומי (דהיינו - אבו טור, אבו דיס, אל עזריה, הר המשחית).

עותק מתוך עותקים
מסמך זה מכיל עמודים

יום שני – כ"ו אייר תשכ"ז – 5.6.67
טבלה מסכמת – כבוש ארמון הנציב

מתיחסת לצוותי הקרב של הסיירת בלבד

מס' סד'	מהלך	הכח	הפעולה
1	הכנות	כל הסיירת	יוסי נקרא לחמ"ל לקבוצת פקודות, ל-0800, הסיירת המתינה במחנה סטף. ברגע שנמסר על תחילת המלחמה, נתנו הוראות בטלפון לסיירת לפ יזור נ.מ., סביב סטף ופתיחת מ.ק. בשעה 0945 הגיעה הוראה מהחטיבה לנוע לשטח ההיערכות שנקבע ונלמד ע"י הסיירת, בבי"ס לרי פוי בע יסוק (סמוך לבי"ס אורט) בתוך ירושלים. הסיירת נעה מסטף והתמקמה במקום עד שעה 10:30, היחידה פוזרה, בהתאם לתכנית שהוכנה מראש במרחבים השונים, כלי הרכב הוסוו ונמסר דווח על כך בטלפון לחמ"ל. כל הקצינים ומפקדי הרכב נקראו לתדרוך מודיעיני עדכני, תוך דיון נוסף בתכנית התקפות הנגד. כמו כן בוצע למוד הד יווח והחמוש במפות קוד "מכבי". בסביבות 10:40 החלה באזור הפגזה ואזרחים שנפצעו הובלו אלינו. בשעה 13:50 הגיע רץ לסיירת עם פתק בו נאמר "נוע מיד למחנה אלנבי. פלוגת לגיון השתלטה על ארמון הנציב. היכון לתקיפה. המח"ט". בשעה 14:15 התמקמה כל הסיירת במפוזר על הכביש המצוי לאורך הגדר המערבית של מחנה אלנבי, לאחר שהגיעה בשני צירים שונים משטח ההערכות שליד בי"ס אורט. במחנה אלנבי בכביש הפנימי המוביל למחסום ארמון הנציב נמצאו הטנקים של הגש"פ. יוסי ניגש למפקדה רס"נ קמרה ושאלו מה העניינים. תשובתו: "ממתנים, אין לנו עדיין הוראות מה לעשות!". אותה שעה החלה הפגזה קלה באזור. לאחר כחצי שעה קיבל יוסי ב אלחוט הודעה "נוע לשער חוות הלימוד לקבלת פקודת התקיפה". הטנקים נעו על הכביש הראשי לפני הכוח ויוסי פרץ עם הזחל"מ למטע שמימין לדרך לארמון. שאר הכוח נע בהתאם לתדרוך שקיבל קודם לכן. מח' חרמ"ש 1, מח' חרמ"ש 2, מח' הגיפים ומח' התול"רים. התד"ל קיבל הנחיה להמתין לה וראות בשטח בי"ס אורט. יש לציין כי כל התחמושות כולל פצצות תול"ר וחמרי חבלה נמצאו מזוודות על כלי הרכב של הכוחות פלוס 1, נ.נ. תחמושת לתול"ר פלוס 1 גי'פ מנהלתי עם חומרי חבלה. עם הגיע הסיירת לשטח חוות הלימוד נעצר הכוח במבנה של טור לאורך הגדר הצפונית של החווה כש הוא מוסתר מכוון אבו-טור הערבית. בפוזר של כ-50 מטר מכלי לכלי. הטנקים של קמרה עמדו אותה שעה במפוזר בין שער החווה לכביש המוליך לארמון וירו.
2	הפקודה	כל הסיירת	בשלב זה הגיע אל יוסי ס /א אשר דריזון והודיע לו שהוא מפקד הצוות המיועד לכבוש הארמון. הפקודה שמסר לו היתה כלהלן: "הטנקים של קמרה, אתם ופלוגה משלי תוקפים מיד את הארמון" יוסי שאל מה חלוקת הגזרות במדוייק ונענה ש"הטנקים יפרצו ראשונים בגודל של מחלקה, הסיירת צריכה לתפוס את הבנין המרכזי ואת השטח שבקצה הגבעה (קרי "האנטנה"), פלוגת החי"ר תנוע בא יגוף שמאלי לחורשה שמצפון לארמון". הוא שאל מה גורל "הנקניק" ואז שינה אשר דריזון את תכניתו והודיע שאת הארמון תקח הפלוגה ואילו על הסיירת לקחת את כל מה שמימין כולל הנקניק. אשר עמד על כך שיוזו מיד ויוסי נתן פקודה ותדרוך לכל הכוחות באמצעות המ.ק.; כרגיל לא פעלו כל מכשירי הקשר. לבסוף שינה אשר את הפקודה וכך פעלו הכוחות בנוסח: "הטנקים קדימה. הסיירת על הארמון ועל השטח שמימין לו ופלוגת החי"ר לחורשה הצפונית".

עותק מתוך עותקים
מסמך זה מכיל עמודים

מס' סד'	מהלך	הכח	הפעולה
	א		שינוי זה הועבר על ידי יוסי לכוחות אך לפחות מחלקת חרמ "ש אחת לא הצליחה לקלוט קטע זה. לפי הנחיות אשר דריזין הורה יוסי למחלקות הגיפים + התול"רים להמתין בחווה עד לקבלת הוראות. לא היו בידי אשר דריזין או בידי יוסי כל תצלומי אויר או מרשמים של שטח הארמון והנקניק שמפקדי הכוחות ידעו אפילו באופן כללי על צורת היעדים. העמדות והתעלות היו ידועים רק במעורפל. ב-15.10 לאחר המתנה נוספת יצאנו לתקיפת שטח "ארמון הנציב". יש לציין כי בכל אותה עת לא היה בידי יוסי ו/או אשר דריזין כל תצלום אויר ו/או "הנקניק". כל הפקודה והתדריכים נעשו איפה בצורה כללית ומעורפלת למדי, ללא ידיעה על פרטי המבנים, התעלות והעמדות בייעדים שנקבעו לתקיפה.
3	תנועה אל היעד	כל הסיירת פחות 9 גיפים ו-4 תול"רים שהמתינו בחוות הלמוד	תנועה בטור של הכביש אחריה הטנקים. זחל"מ – יוסי בראש אחריו זחל מ"מ מוני אלטמן ומחלקתו ובסוף מ"מ ראובן גל ומחלקתו. תוך תנועה המטרת אש מקל "פים, מק"כים ונק"ל מהדופן השמאלית לחורשה ולח זית ארמון הנציב. מספר לגיונרים נסים מחזית הבית. חלקם נפגעו. צוות תול"ר בורח ונדפק. מקומה א' של הארמון – אש.
4	פריסה על היעד	כנ"ל	(א) זחל"מ המפקד (יוסי) נעצר מול חזית הארמון. (ב) שאר הזחל"מים עוברים ונעצרים מזרחה יותר וממטירים אש על הארמון. כעבור 2-3 דקות ממשיכים ל גבעת האנטנה. זחל גרשון שירד לתעלה מצטרף לפי קדיאת הקרב לזחל יוסי ונעמד מול חזית הארמון. (ג) 5 זחל"מים ממשיכים בתנועה ואש ומתמקמים באזור האנטנה תוך חילופי אש הן ל "נקניק" הן לצומח שמזרח ארמון, הן לחורשה שמצפון ל"אנטנה". (ד) יוסי מבקש מהטנק "חדל תוך 2 דקות על הארמון".
(א5)	לחימה על היעד		1) חוליות לגיון (רובאי, מקלע מק"כ(?)) בחזית ושולי הארמון. יורים אש על הארמון ועל החוליה הנ"ל. בפרט על קומה א'. יוסי מתפרץ עד למקלט שמזרח לככר שבחזית הארמון וזורק רימון. יחד אתו חוליה של זחל-פקוד מטהרים ברמון אש את המקלט. לגיונר נהרג. אש ממזרח לבית לכוון הזחל"מים המרתקים. מגיעים לשער המבנה. השער סגור היטב. שמואליק החבלן מגלה שהצלב בלי חיבורים. מאלתר במהירות חיבורים. צלב על הדלת. פיצוץ. הדלת עפה. חולית יוסי מתפרצת. בשעת ההכנות לפיצוץ אנשי זחל גרשון ממתניים בגינה שליד המקלט. לאחר כניסת ח ולית יוסי מצטרפים לטהור קומה א'.

עותק מתוך עותקים
מסמך זה מכיל עמודים

מס' סד'	מהלך	הכח	הפעולה
	א	ב	ג
			האכסדרה מול הכניסה חסומה היטב בשולחנות , כסאות, קרשים וארונות. חלק עף מהפיצוץ והש אר נדחק על ידי המטהרים . פיצול לפרוזדור שמאלי . טיהור פרוזדורים ואח "כ טהור חדר- חדר. מרבית הדלתות סגורות והרימונים משולשלים מעליהם דרך השמשות שמעליהם . עשן מיתמר בבנין כתוצאה מה. שריפות שפרצו . ליד חדר האוכל בקומה נמצאת חבורה של אנשי או "מ מבוהלים. יוסי מורה לאנשי האו"מ להשאר במקומם, מברר מי המפקד הבכיר ביניהם, משאיר שמירה עליהם . מוצבת חולית מקלע על המר פסת שפונה מחדר האוכל לחורשה שמצפון לארמון , יורים מהחורשה . יוסי עם חוליתו עולים ומטהרים חדר מדרגות לקומה ב'. טהור פרוזדורי קומה ב'. שקט בבית, נראה שאין בבית לגיונרים . בודקים קומה ב ' במעט אש ועולים לקומה ג ' מוצאים את אוד- בול עם המטה . שיחה קצרה שישארו במקומות והבטחה מזרח שמרו עליהם. מעלה את שאר האנשים לקומה ב ' ו-ג' ומחלקם בחדריה תוך מיקום 2 מקל"פים ועוד נשק לעבר החורשה שממנה ממוטרת אש לא יעילה. במקביל פרצו בבית שריפות , יוסי נותן רשות ל- 4 אנשי או "מ בלויית אבטחה לעסוק בכיבוי השרפות. (2) תוך חילופי היריות נראה כוח חי"ר שלנו נע בחורשה שמצפון לארמון כשהוא מגיע לאזור המרפסת הנ"ל עוצרים אותם בצעקות. יוסי שלח את הרץ האישי זרח להסביר להם מה המצב ולתאם עמם שלא יכנסו לאש אנשינו שבבית. לפי עדות המ "פ של כוח חי "ר זה (פלוגה מ- 161) נע זרח בראשם וחיסל תוך כדי כך 6-7 ערבים שירו בחורשה. (3) אשר דריזין מורה באזור האנטנה לזחל "מים של הסיירת לשטוף את השטח שמהאנטנה עד לצומת שממזרח לארמון, באזור הבתים על ערב - א סווחירה. מפקד המחלקה ראובן גל מנסה לנוע בשורה חזיתית מדרגת לעבר הצומת. הסלעים הרבים אינם מאפשרים זאת והוא יורד לעבר השער המזרחי של הארמון במבנה טור . לפניו נע טנק אחד . במבנה זה הם נעים עד לאזור הצומת . כ-10-12 לגיונרים רצים בתעלה המקבילה לכביש המוליך מהשער המזרחי של הארמון לצומת . רימונים מושלכים מהזחל "מ ואש מהדפנות לימין הכביש מחסלות אותם.. כל הזמן נמשכות צליפות עליהם ועל זחל שהתקלקל ונשאר ליד האנטנה וממשיך באש לסייע לכוח שירד לצומת . נפתחה אש נ.ט. (טנק או תול "ר) מהר המש חית על ה טור. הפגיעות משתפרות ופוגעות ליד הטור . אמנון בר-לב קופץ לטנק הראשון ומציין לו את המטרה . בפגיעה שניה מושתקת האש . הטור נקרא בחזרה לאנטנה . טנק שני שהיה בסוף הטור חוסם את הדרך חזרה . הטנק הראשון איננו יכול לנוע בהלוך אחורי. פקק. לוקחות כ-10-5 דקות עד שכל הטור כולל הטנק הראשון נעים חזרה.
5(ב)	לחימה על היעד	פלוגה מגדוד 161	בדרוג קל, אחרי הסיירת נעה פלוגת חי"ר, לחורשה שמצפון לארמון. הפלוגה נתקלה באש מיד עם פריצת הגדרות. נהרג ה-מ"מ. שאר מהלכי הפלוגה, אינם ידועים לסיירת בבידוד. עד לרגע שחוד הפלוגה הגיע אלי מאחורי המרפסת הצפונית של הארמון. בשלב זה היו הארמון והאנטנה בידי הסיירת והגש "פ. ראה סעיף 5(א) - (2).

עותק מתוך עותקים
מסמך זה מכיל עמודים

מס' סד'	מהלך	הכח	הפעולה
	א	ב	ג
(ג5)	טהור נוסף בחורשה הצפונית	זחל"מ מוני אלטמן	מחמת האש מהפינה המזרחית של החורשה הצפונית , הוכנס עם סיום הלחימה על היעד, כח עם זחל"מי ם שהפעיל אש מדופן שמאלית כולל אגוף חי"ר, וחסל מפפר לגיונרים בקצה החורשה.
(ד5)	הצטרפות הרכב הרך ל"שטח ארמון הנציב" (2 מח' ג'פים + תול"רים)	2 מח' ג'פים (8 ג'פים + 1 מח' תול"ר בפיקוד יורם (1 ג'יפ) סה"כ 13 ג'פים	לפי הוראתו של אשר דרייזין, המתין כל הכח "הרך" בשטח חזית חוות הלמוד. לאחר שלא הגיעו כל הוראות לכח, ולאחר שהכח היה חוות המגזה יעילה ואש יעילה של נק "ל, החליט יורם לגשת ולשאול 3 טנקים שעמדו לידו, מה הפקודות בידיהם. הטנקים לא ענו, יורם החליט ל"קרוא את הקרב" והנכנס עם כל הכח לאזור שלפני השער המערבי של הארמון לאורך החורשה. מכיוון הטנקים ירו לצור בחר, כיוון יורם את כל כלי הנשק לכוון זה, וירה כולל עם התול"רים. קודם לכן מתגלות פרצות בגדר לחורש ה של החווה, בכוונה להכניס במידת הצורך את הג'פים למחסה לחורשה. כ-10 דקות לאחר כניסת הטנקים + זחלמי הסיירת לשטח הארמון, מחליט יורם לבצע שלב זה. כל הניסיונות לקשר עם יוסי ואשר עלו בתוהו. אשר הופיע ליד השער המערבי ותדרך את יורם. וכך אמר: "קח כיתה שלי (דהיינו – מהגדוד) ועלה עם הכח על האנטנה". ה "על האנטנה" התפרש ע"י יורם, לרגע, כאילו יש לכבוש את האנטנות. הסתבר מיד שלא זאת הכוונה. יורם מינה את דני בכרך כמפקד הכיתה שנמסרה ע "י אשר, באזור האנטנה. כאן נמסרה לראשונה, לדני בכרך הפקודה "לכבוש את הנקניק עד לבתים".
(ה5)	פינוי האו"מ התארגנות הסיירת בשטח הארמון	כל הסיירת	1) במקביל למהלך 5(ד), נתקבלה הוראה לפנות את אנשי האו "מ, לירושלים העברית מהארמון. יוסי שוחח עם גנרל אור בול בנדון, ונתן לאנשי האו"מ אורכה של 10 דקות להתארגנות. יוסי מציע שיקפידו על נטילת חפצי הערך. מציע לאור בול לנעול את חדרו. מקבל את המפתחות ומוסרם לחולית מקל "פ (ט. וייסברוד) שהתמקמה בחדר הסמוך. נעצרים 6 ערבים אזרחים, מעובדי האו"מ שנשלחים עם לוויה לחווה. אור בול דורש להישאר אחרון בפינוי. מגיע סא"ל שקדי ומתחיל לטפל בפינוי. כל מאמצי יוסי לאתר את אשר דרייזין עלו בתוהו. כ-40 רגע מתחילת ההתקפה מגיעה מחלקה מפלוגת החי"ר (161). יוסי עם הכח שלו מפנה את הבית ויוצא ל אנטנה. כל הסיירת מצויה סביב האנטנה. בהתחפרות והחלפת אש הפגזה. הכח שיצא לכבוש את "הנקניק", כבר נלחם עליו – מגיע רכב משורין עם תחמושת. יוסי דואג לארגון הסיירת וחמושה. אשר מתחיל בחדרו ך לכבוש "הפעמון". יוסי מכנס את כל המפקדים שבשטח הארמון, למתן פקודה ותדריך לכבוש הפעמון".

עותק מתוך עותקים
מסמך זה מכיל עמודים

מס' סד'	מהלך	הכח	הפעולה
	א	ב	ג
			2) הפינוי כוון ע"י 2 חוליות מהסיירת. החוליה הראשונה עם ג' יפ סיור הובילה את אנשי האו"מ עד לשער המערבי. נפתחה אש מהחורשה. החוליה בקשה מהאו"מ להניף את דגליהם, כדי שהערכים יחדלו מאש על האו"מ וכך היה. אור בול, סירב לנסוע בג' יפ שהועמד לרשותו ונשאר עד גמר פינוי במגרש החניה של הארמון. נ.ב. זמנים מדוייקים אינם ניתנים לקביעה אלא לפי יומן – המבצעים של החמ"ל.

טבלת המסמנת את כבוש הנקניק

מס' סד'	מהלך	הכח	הפעולה
	א	ב	ג
1.	תנועה אל היעד	1 זחל - צבי גנוסר 1 זחל - יעקב הצובאי יורם דני בכרך + 2 חיילים ממח' הג'יפים שלו 4 + מהעתודה האקדמית. סה"כ 20 חיילים	קבלת כח "העתודה האקדמית", ע"י מתן הפקודה של אשר ב אנטנה דני בכרך מגלה שלכתה האקדמאית 2 בזקות ללא פצצות, 2 מקלעים "בלי טרנזיסטורים" ללא כל מפקד. מארגן מהם 2-3 חוליות. חלק מהג'יפים + התול"רים מתחילים ב אש על הנקניק וחיילים אחרים שרצו, ברחו ו/או ירו מהסביבה. גם זחל הפיקוד של הגש"פ הצטרף לאש. דני קורא לצבי גינוסר, שיצטרף אליו לכבוש הנקניק (צבי נמצא ליד האנטנה, ברגע זה) עם אנשיו. דני מציב 2 חוליות רתקים (1 מא"ג, 1 מקלעון, 1 דרע"ט – השאר רובאים) ליד הגדר שמצפון ל נקניק. בשלב זה יורם אוסף אליו באנטנה כוח נוסף, שיצטרף לכבוש הנקניק. אשר בקש סיוע 81, על הנקניק רכוך הכבוש. לא זוכרים קבלת סיוע זה (?), אשר איננו עוסק יותר בנושא כובש "הנקניק".
2.	הפריצה	2 חוליות רתק. 1 חוליה פורצת בפקוד דני בכרך	במקום – גדר רשת מחוטי 4 מ"מ (עבה וקשה לחתוך). רתקים פותחים באש. דני ואוחנה חותכים את הגדר עם תורג'מן. דני צועק "קדימה" ורץ עם אוחנה עד עמדה מס' 1 (ראה מרשם), צביקה במקביל מקדם את הכתה שלו, דרך הפירצה עד ל"אזור הסלעים" שבפאת הנקניק (ראה מרשם).
3.	לחימה על היעד. טיהור תעלה שמאלית (1) עד עמדה מס' 6	דני בכרך צבי גינוסר עם הכתה של צביקה	דני צועק לצביקה (גינזור) לרדת עם הכח, לתוך התעלה השמאלית (מס' 1 במרשם) ולהתחיל בטהור. בדגע שהכוח של צביקה, מגיע בתעלה, אל מתחת לעמדה מס' 1 קופצים דני בכרך ואוחנה, לתוך התעלה משלב זה – הגששים משלב זה צביקה עם אוחנה, הקרב בשלב זה עד לעמדה 6 תוך טהור כל העמדות והתעלות כנראה שטהרו רק את ראשית התעלה המוב ילה אליהן וחזרו מיד לכוח.

עותק מתוך עותקים
מסמך זה מכיל עמודים

מס' סד'	מהלך	הכח	הפעולה
	א	ב	ג
4.	טהור תעלה 3 טהור נוסף של עמדה (5) והצטרפות לדני בבית א'	יורם עם הכתה של צובאי + דבאח	יורם נע עם הכח דרך הפירצה, נע על גב היעד, ויורד למזלג תעלה מס' (1) ו- (2), יורד עם הכח לתעלה. יורם מגלה אויב בתעלה מס' (3), זורק רמון ומטהר את העקול הראשון. נשלחת חוליה (ישראל כרמל, פרומר ודבאח) לטהור התעלה. החוליה נעה כלהלן: ישראל כרמל בתוך התעלה, פרומר + דבאח מחוץ לה. החוליה טיהרה את העמדות 2, 3, 4, מרבית הלחימה נעשתה ע"י כרמל. במקביל נע יורם בתעלה (1) מבלי לדעת שדני עבר שתפס בעמדה (5) חיל ירדני עם רמון ללא נצרה בידו. החיל נתפס כנראה שעמדה (5) לא טוהרה לגמרי ע"י הכח של דני שעבר בה.
5	כבוש בית א'	דני ואנשיו	דני מציב רנ"ט + מקלעון. ליד עמדה 6, כרתק לכבוש בית א' (ראה מרשם), תקיפת בית א', ע"י דני + אוחנה בלבד, בריצה מעל התעלות. בית א' נלקח, כשהוא נמצא ריק. נשלח לאנטנה פצוע שקיבל רנ"ט או רימון ברגל.
6	הצטרפות יורם לבית א'	יורם ואנשיו	יורם מגיע בתעלה (1) עד לעמדה 6 ומשם מצטרף אישית ל דני – בבית א הכח של דני + הכח של יורם ממתנים בתעלות.
7	כבוש עמדות 9, 8	דני ואנשיו	מבית א' נורה רנ"ט לעמדה 9, ואח"כ ל- 8 פוגע רק ב- 6: אגוף של יוסי אוחנה + דני בכרך וטהור עמדה 8. מיד אח"כ אוחנה+דני – אגוף וטהור עמדה 9.
8	טהור בית ב' ו-ג'	דני+יורם + הכוחות	תאום דני ויורם לגבי תקיפת הבתים. יורם רץ לבית א' עם שני עתודאים, מטהר עם רתק. במקביל אוחנה וצביקה רצים ומטהרים עם רתק, בית ב' 2 עתודאים מוצבים ע"י יורם על גג בית ג'. יורם גומר כאן תחמושת.
9	טהור עמדה 11 והצבת מק"כ שלו במקום	דני + איסר + יגאל	טהור עמדה 11. הבאת מק"כ שלל ממרכז המוצב (מסביבות עמדה 8) והצבתו בעמדה 11, לכוון מזרח, לאבטחת האגף. יורם + עוזי מטהרים מערה שמתחת לעמדה 11.

עותק מתוך עותקים
מסמך זה מכיל עמודים

מס' סד'	מהלך	הכח	הפעולה
	א	ב	ג
9(א)	תוספת לסעיף 9 טהור כעוכים	4 עתודאים עם מ"מ מהגדוד (טרולר) בפקודו של דני	דני עם כח זה, מטהר את הכוכים שעל גב היעד שמצפון ל בור המים (ראה מרשם) מזרחה לעמדות 9 ו-10 והמכתש שמצפון לעמדה.
10	טהור המשך תעלה (1) מעמדה 11 ועד עמדה 19, ותעלה (4) עד עמדה 17 כולל בית ד'	הצובאי ואנשיו דני ואנשיו יורם בעמדה 11 משנים את התקיפה	הצובאי ואנשיו (סה"כ 5 אנשים) יורדים לתעלה (4) ומטהרים עד עמדה 14. מכאן טיהרו את בית ד' חוזרים מבית ד' (שמעבר לכביש) לתעלה (4) וממשיכים לטהר את עמדות 15, 16, 17, דני וחוליה (סה"כ 4) המשיכו בטהור תעלה (1) עד עמדה 19.
11	התארגנות להגנה וחלוקת תחמושת	כל הכוחות שעל הנקניק מבוצע ע"י דני בכרך	כל הכוח מתארגן להגנה. הוספת מק"כ שלל שני, באזור עמדות 9 ו-10-11 לכוון הואדי שמדרום מערב לצומת, ע"י אוחנה. פיזור אנשים בעמדות שנכבשו. תחילת קבלת הפגזה. דסה חומש רימונים של הלגיון שנמצאו במוצב, ומחלקם בעמדות, במקביל חלוקת תחמושת שלל, למק"כים. הורדת תצפית לבית ד' (עוזי+איסר) לאבטחת אגף מזרחי. יורם שולח את תורג'מן לאנטנה, לקבלת תחמושת ואנשים. מגיעה תחמושת ע"י 5-6 חיילים מהגדוד. זאת בשלב כבוש בית ב' (מהלך מס' 8) תורג'מן רץ שוב להביא תחמושת).
12	גמר טהור הנקניק	מח' מגדוד חי"ר 161	הנקניק מופגז ע"י הירדנים. יורם מקבל באלחוט תדריך בדבר התכנית לכבוש סור בחר. מגיעה מחלקה מגדוד 161, שיורדת ומטהרת עמדות מס' 18, 20 עד גבולו הדרומי של היעד, עם הכביש. דהיינו – גמר אזור הבתים. כאן נפצע על ידם רב סרן ירדני מבעמדה 20. אזור הכוכים בקטע זה נכבש בסיוע דני בכרך ואוחנה כשהמחלקה ממתינה לגמר טהור זה. ארגון המחלקה להגנה ע"י דני בכרך.
			בשלב זה הארמון והנקניק בידינו (1620 בערך). לוח זמנים על הד יווחים המדויקים בידי החטיבה (יומן המבצעים של החמ"ל). כמצוין בסעיף 3(ה) בטבלת כבוש ארמון הנציב ניתנה הפקודה לכווחות לכיבוש הפעמו, באזור האנטנה, בערך בשעה ש הנקניק עמד ל סיום טיהור לגמרי. פרוט מהלכי כבוש הפעמו – ראה בטבלה הבאה.

עותק מתוך עותקים
מסמך זה מכיל עמודים

עמ' זה מצורף בסוף המסמך.

עותק מתוך עותקים
מסמך זה מכיל עמודים

מס' סד'	מהלך	הכח	הפעולה
	א	ב	ג
1.	קבלת פקודה ותדריך	יוסי	אשר דריזין מודיע ל יוסי, בערך ב-15:16, כי יש כוונה לכבוש את "הפעמון", במקום לא היה כל תצ"א ו/או מרשם לתאור מוצב "הפעמון", והתדריך נעשה בעזרת מפת 1:100,000 (או 1:20,000); התכנית – כפי שנמסרה ע"י אשר: "תקיפת הפעמון מכון מזרח, דרך הכביש העובר בסור בחר ממזרח למערב. מח' הטנקים תנוע בראש. אח"כ הסיירת על חל"מים ובסוף עוד מח' טנקים". התקיפה של הפעמון סוכמה, באיגוף דרך התעלה הימנית. הצעת יוסי לאשר, לצרף 2 תול"רים למח' הטנקים שבמאסף, לצורך סיוע בחסימת ציר בית לחם – סור בחר ומיקום כל הכח בצומת המרכזית של הכפר עם ציר בית לחם. כמו כן הציע יוסי, הצבת כל הג'יפים והתול"רים, על "הנקניק" לצורך מתן רתקים מ"הנקניק", בשעת מסע ההתקרבות אל היעד. סוכמה התכנית, תואמו רשתות הקשר ויוסי נתן תדריך למפקדי כוחות המשנה כלהלן: "כל הסיירת (-) הרכב הרך, תנוע בטור לאחר מח' הטנקים, דרך סור בחר עד לפעמון. סדר התנועה: זחל יוסי, מח' חרמ"ש מוני, מח' חרמ"ש ראובן. בשעה שנעבור ליד "הנקניק", נאסוף את אנשי הצובאי + צביקה שעליו. 2 תול"רים יצטרפו למח' הטנקים שבמאסף וישארו בצומת סור בחר – בית חם, לחסימת הציר. ננוע בזחל"מים עד קצה הכפר, ומשם נתקוף רגלית את הפעמון דרך התעלה הימנית". ההוראה לתקוף את מימי נ נעשתה לאור המחשבה שפלוגת ה"חי"ר שברמת רחל תרחק את היעד מכוון החזית והתעלה השמאלית. יוסי מינה את סמל מיכאל בייט, כמפקד הרכב "הרך" שיועד לשמש כרתק מהנקניק ותדרכו (כזכור נמצא מ"מ הג'יפים דני בכרך על הנקניק וסגן דרור ויגדור היה חולה ונעדר באותו יום מהמלחמה). סגן ראובן גל הגיע לתדריך רק רגע לפני היציאה, מאחר והיה עם הכוח שלו בקצה שטח הארמון וקבל תדריך קצר ביותר, שנמצא אח"כ כבלתי מספיק. לא היו בידי הכוח תצ"א או מרשמים של הפעמון.
2.	תנועה אל היעד והצבת רתקים	כל החרמ"ש של הסיירת + 2 תול"רים + 2 מח' טנקים + זחל פקוד אגד	א. תוך קבלת סיוע ארטילרי על "הפעמון" החל הכוח לנוע דרך השער המזרחי של הארמון. כל הכח, ירה על כל המבנים, העמדות והמטרות המזדמנות שבשטח מה ארמון ועד לפעמון. מח' הטנקים שנעה בראש, שטפה בטעות את הנקניק באש, שעה שהכוח עבר בכביש שממזרח ליער גופו. מ"פ הטנקים קמרה זיהה שעל הנקניק כוחותינו ונתן לטנקים "חדל"; הזחל הריק שהיה צריך לאוסף אנשים מהנקניק נעצר, מקולקל. מיד בעת היציאה משטח הארמון. זחל נוסף התקלקל קודם לכן באזור האנטנה. אי לכך יצא כח של 5 זחל"מים מהסיירת. סדר התנועה היה כפי שנמסר בתדריך. שעה שעבר הכח ליד הנקניק הצטרפו 7 ג'יפי סיוז ו-2 תול"רים. ליוורם שבנקניק להיות רתק משם על הפעמון, אלה נעו כמתוכנן לאחר מאסף הטנקים ועלו מהכביש לנקניק. מיקום הרתק והפריסה נעשו ע"י יורם בנקניק. מיד עם עלותם לנקניק החלו במתן רתק על הכפר, ואח"כ המיטו לפי קריאת קרב את האש לפעמון, כל עת הרתוק קבלו הפגזה על הנקניק, ממנה נפצע קשה מפקד הרתקים (סמל מ.בייט). עוד מספר אנשים נפצעו ברסיסים קל מאוד. הרתקים לא חדלו משם, למרות ההפגזה, אף לרגע.

עותק מתוך עותקים
מסמך זה מכיל עמודים

מס' סד'	מהלך	הכח	הפעולה
	א	ב	ג
			ב. תוך כדי התנועה, התהפך טנק מהכביש. הכח עלה לתוך הכפר תוך יצירת אש מתמדת. כמתוכנן, פנה הכח לעבר הפעמון, בדרך הפנימית המובילה אליו ממרכז הכפר. הטנקים שבמאסף עם זוג התול "רים שצורפו אליהם, נשארו בפצול זה, לחסימת הציר. 2 הטנקים שבחוד הגיעו עד לבתים הקיצוניים של הכפר, המצויים בפאה המזרחית של הפעמון. הטנקים התקמו משני צידי של בית מס' 2' הצפוני (ראה מרשם הפעמון). רק 2 הזחל"מים הראשונים הגיעו עד לפאת הפעמון הזחל"מ השלישי שבסוף התקלקל בכפר וחסם לזחל"מים שמאחוריו דרך להמשיך למיימון.
3.	לחימה על היעד עד לאזור הפעמון	זחל"מ יוסי זחל"מ מוני וזחל"מ גרשון + 2 טנקים	הכח נעצר בפאת היעד לאחר 18:40 (אין רישום זמן מדויק). יוסי ירד מהזחל, עבר את גדר האבנים שמימין לדרך, לאיתור קצה התעלה הימנית (1) נכנס לתוכה וגילה פירצה בגדר האבנים שנראתה מוסתרת ונוחה למעבר הכוח. חזר לזחל"מים וזרז את כולם לצאת ולהצטרף אליו, עד לארגון הכוח שירד מהזחל"מים – המשיך בתעלה ונע בה כ- 20 מ', מצא את עמדה (1) ריקה. חולית המפקד הצטרפה אליו ואז החל בטיהור. התעלה נגמרה והיה צורך לצאת ממנה, לרוץ מחוץ לתעלות ולקפוץ להמשך התעלה, כמה עשרות מ' מחלקה הקדמי מיד בסביב הראשון של התעלה, נתקל יוסי בלגיונר שצפה לכוון מערב. יוסי לקחו בשבי (שבוי ראשון ואחרון), יוסי ממשיך לטהר את התעלה הימנית עם חולית הפקוד (5 חיילים) של מוני (10 חיילים) נכנס לתעלה הימנית ומתקרב לחולים של יוסי.

עותק מתוך עותקים
מסמך זה מכיל עמודים

מס' סד'	מהלך	הכח	הפעולה
	א	ב	ג
			יוסי נאלץ לצאת טוב מהתעלה (בור 8) רץ ע החוליה שלו על גב היער, ויורד שוב למעלה. בשלב זה נעים הטנקים על גב היע ד נעצרים בסביבת הבור ומפצחים את הפעמון. כאן נעצרים עד להתארגנות, במקביל לכניסתו של יוסי לתעלה הימנית, נקרא מוני ע"י רץ מ יוסי להזדרז לראשונה עד מוני לצפות וליצור קשר עם יוסי ואח"כ חזר אסף את אנשיו, והצטרף ל יוסי באזור הבור המרכזי שעל גבי היעד; במקביל לכניסת הכוח המטהר למעלה הימנית כוון אשר דרייזין, שהיה בין בית ב' לבית ה', חוליה של מוני שנשארה, משום מה, מאחור, לתוך התעלה השמאלית. חוליה של יוסי מטהרת מבנה בטון (8) חוליה של מוני מטהרת מבנה מס' 9. במקביל חולית בזוקה ורהנ"ט של מנחם פוגעות מאזור עמדה (6), בבית ו' ממבנה מס' 9 חולית ררנ"ט ורימונים מתוך פתחי המערות, טהור מבוא המערות (לא נראה לנו, כי המערות בנויות כחדר בתוך חדר, דבר שהובהר בתחקירים). באותו זמן נעה החוליה של שטייץ בתעלה (4) ומטהרת אותה נדיזה נפצע תוך כדי הטהור. מגיעה לאזור הפעמון.
	טהור אזור הפעמון 17, 18	יוסי + שמוליק	במקביל לכניסת כוח מוני למעלה מס' 2 (ימינה) עלו יוסי + שמואליק גולדברג, זרקי רימונים ל פעמון, והמשיכו לטהר עמדה 17, מערה 18 והאלה שביניהם.
	טהור תעלה 2 עמדות 7, 10, 11 12, 13	כוח מוני 5 לוחמים + חוליה של דורון (2) סה"כ 7	הכוח פנה למבנה בטון 9 טהר את 10. בעמדה 10, נהרג סמל יהושע ולוד, כנראה לאחר שהרג לגיונר בעמדה וכשנכנס לטהרה ירה בו לגיונר שני, שנמצא מאחורי הלגיונר שנהרג. הכוח עקף את 10 וטהר גם את עמדה 11 (ריקה) ברגע שהגיעו לעמדה 11 פגשו בחוליה של דורון בר-אבין שהגיעה, ביוזמתה היא מערה ממס' 7, בתעלה שבין שתי העמדות (יתכן והסיבה לכניסתו של דורון לכוון עמדה 7, מכך ששמע "להתחיל לטהר ימינה" ואז נכנס תעלה אחת ימינה לפני הכוח של מוני); מוני ממשיך ונעצר לפני עמדה 14, שקט מארגן את הכוח להבטחתו.
	טהור תעלה 5	כח זרח + חוליה (רץ + אורי?)	בשעה שעיקר הכוח מתפצל ליד הפעמון, לטהור תעלה 2 ואזור הפעמון, רץ זרח למעלה 4 ופוגש את החוליה ששלח מכוון בית ה'. החוליה הגיעה עם פצוע אחד עד לאזור הפעמון, נפגשת בזרח שמובילה ומטהר עמה את התעלה 5 (עמדות 21 ועד 26).
	התארגנות על היעד	כל הכוח	בשלב זה, השתלטה החטיבה כל הכ וחות חשו בפזור העצום שביניהם. הרימונים כמעט ונגמרו, בין תחמושת 3 מ'. אשר מגיע ל פעמון. מרמת רחל מבקשים סמוך מקום לפירצות מאותתים להם מהפעמון. חוליה נשלחת להוצאת י. ולוד תחרוג מעמדה 10. לפתע יריות מהתעלה שבין עמדה 10 למבנה בטון 9. ומיד אח"כ הסתערות של 4-5 לגיונרים על קבוצת הפיקוד על ה "פעמון". לרגע חושבים שזה כוח שלנו שהתבלבל. נהרג הבאנ"ר, גדעון הלב"ץ, נפצע סגן ומ "מ הטנקים. צעקות "ליהום!!! מבחינים בכובעי הפלדה שלהם כ-5 מ' מאיתנו. יורים בהם וזורקים רמונים.

עותק מתוך עותקים
מסמך זה מכיל עמודים

מס' סד'	מהלך	הכח	הפעולה
	א	ב	ג
			הלגיונרים נהרגים.. שקט מוחלט . יוסי מבקש מהטנקים תאורה לתעלה ולאזור ממנו הגיחו הלגיונרים . הטנק לא ענה על כל הבקשות , כנראה שהטנקיסט היה "בשוק" (המ"מ כזכור, נפצע, ולא היה מפקד לטנק) ; לבסוף ירה הטנק השני מספר צרורות לתוך אזור התעלה ממנו התפרצו הלגיונרים . יוסי – מקבץ אליו את כל הכוחות. מתוך 15 לוחמים שעלי על הפעמון נשארו רק 10 (4 הרוגים ו-1 פצוע) זאת לאחר שהתברר שהחוליה שיצאה לעמדה 10 (סמל אשורי דניאל וסמ"ר מנחם שרגא) נורו ע"י החוליה שירתה רגע לאחר מכן על האנשים שליד הפעמון. הוחלט על הצבת הטנקים (4 במספר) בהגנה היקפית, כשכל הלוחמים האחרים, עם כלים מוצבים ביניהם. ההוראות – לירות בכל מי שיוצא מהתעלות ו /או העמדות אל גב היעד עליו התמקם הכוח. באותו זמן הגיע אל גב היעד (כ-40 רגע לאחר תחילת התקפה) שאר הכוח (2 זחלמים) שנתקע בתוך הכפר + 3 הזחל"מים הריקים, שנשארו ליד פאת-היער. כל אלו צורפו לכוח והתארגנו להגנה. גמר הלחימה ב-1930 בערך, גמר התארגנות עם שאר הכוח עד 22:00. המתנה לגדוד 163 עד 22:40 (לפחות); בינתיים נאספו ההרוגים. <u>יש לציין כי מחמת הלחימה בחשיכה, קשה לציין במפורט כמה הלגיונרים ובעלי איזה תפקידים נהרגו בעמדות השונות כמו כן יש להדגיש כי מספר רב של רימונים נזרקו כל העת ע"י חוליית יוסי מהפעמון לערבים שרצו בתעלות</u> ובין התעלות על היעד. לעיתים, מחוסר אפשרות לזיהוי הכוחות נמנעו מתקיפת כוחות חשודים.
	תנועה- חזרה	כל הסיירת	לאחר 21:00 הגיעה פלוגה מ-163 להחלפה. גדעון ביימן המ"פ קיבל הסברים מ יוסי, על היעד. כל המאמצים לאתר נתיב לתנועה מהיעד לרמת רחל עלו בתוהו, והוחלט לחזור לארמון דרך הגישה. ("נקניק" וכו') זחל יוסי הוביל, 2 טנקים אחריו. התנועה לקחה זמן רב, בחצות הגיעו לארמון. רק כאן נמסר שיש לנסוע בהקדם לחמ"ל בגימנסיה. כי הצנחנים זקוקים לזחל"מים. לאחר שהתברר כי תדלוק הטנקים ייקח זמן רב, עזבה הסיירת את הארמון לגימנסיה. רק 3 זחל"מים היו כשירים והועברו לחטיבה בסביבות 01:00 (6.6.67) הרכבה רך הוקפץ מה "נקניק" בשעתיים קודם לכן, והמתין בגימנסיה).

נשלם

לסיכומים אלה יצורפו בהקדם:

- א. טבלה מסכמת – תקיפת גיבל אבו ע'וניים.
- ב. מסמך ההתקדמות לגוש עציון-חברון-בקעת באר שבע.
- ג. לקחים לגבי כל אחד מהקרבות (לפי סדר הקרבות).
- ד. מסקנות כלליות לפי נושאים.
- ה. הצעה לשינוי מבנה הסיירת.

רס"ן י.לנגוצקי, 216898
מפקד יחידת סיור 90

תאריך: 11.7.67
ג' תמוז תשט"ז